

Az új iskola

az egész oktatás reformja — Szociális intézménnyé válik az iskola

A forradalmi kormányzótanács XXII. számú rendelete intézkedik az összes nevelési és oktatási intézetek *köztulajdonba* vételéről. A rendelet indokolásában kimondja, hogy a Tanácsköztársaság a munkásság művelődésének emelésére *minden eddiginél nagyobbabbszámú oktató- és nevelőmunkát szándékozik végezni.*

A proletárság jól tudja, hogy a régi államrend pusztán erőszakkal és fegyverekkel nem tudta volna urátat a dolgozók millióinak érdekei ellenére évszázadokon át fentartani, ha nem gondoskodott volna az *emberi lelkeknek elhomályosításáról és megméltóztatásáról*, ha nem állította volna uralmának szolgálatába az iskolát és a tudományt.

A leüzent rendszer iskolája legfőbb céljával azt tűzte ki, hogy olyan embereket szállítson kellőleg preparáltan az élet fapadosó malmába, a kik *a tekintélyek imádását és a szavaiknak való szolgai engedelmességet* már megszokták az iskola padjaiban, a kiknek szemében a meglevő hatalmi viszonyok öröktől eredőknek és meg nem változtathatóknak tűnnek fel, a kik nem lázadói, hanem *magukat megadó rab-szolgát a kizsákmányolás rendszerének.*

Az új világrend nem elégszik meg az állami és társadalmi rend külső kereteinek megváltoztatásával, hanem egy *új emberiséggel* akarja ezeket a kereteket kitöltetni. Ennek az új emberiségnek nevelése meg kell, hogy kezdődjék az iskolai padokban és folytatódnia kell a munkahelyeken keresztül a társadalmi élet minden megnyilvánulásában. Az új iskola előkészítésének munkájában résztvevő egyik elvtársunk a következőkben tájékoztatott bennünket az új kommunista iskolának már legközelebb megvalósulás elé kerülő terveiről:

— A régi iskola *ideg és merev elzárkózásban élt a gyermekről.* Nem törődött azzal, hogy honnét jön, milyen életviszonyok és környezet közül kerül az iskolába s hová megy vissza a gyermek. Nem gondolt azzal, hogy vajjon az élelmiszerekkel való ácsorgástól elfáradt, vagy az éhség mardosó fájdalmaitól megkínzott gyermek tudhat-e figyelni az oktató szóra, vajjon a tömeglakások testet és lelket sorvaszó levegőjében kikelhet-e a gyermeki lélekbe hullajtott mag. A kommunista iskola nem mehet el érzéketlenül a tanulóknak magánélete mellett. Azokat a gyermekeket, a kik nem élnek megfelelő környezetben, ki kell emelnünk *a létesítendő gyermekkommunákba.* Nem gondolunk itt kényszerre, pusztán a szülők jobb belátása fogja ide küldeni a gyermekeket.

a hol egy boldog *gyermektársadalom* keretében fogunk igyekezni bennük *a közösség iránti érzést a legmagasabb mértékben kifejleszteni.* Természetesen adott esetekben, amikor a gyermek egész fejlődése a régi környezetben veszélyben forog, mód lesz rá, hogy a szülők ellenére is elhelyezhetők legyenek ezekben az intézményekben.

Az iskolai oktatás külső kerete is meg fog változni. A katedra magasságában trónoló tanító az iskolában tulajdonképpen *szimbóluma* volt az állami és társadalmi élet egyéb hatal-

masságainak, s a rajzokból ismert kiéheztetett, sovány alakjával, legelőbb ször nem is tudatosan képviselte az iskola falai között az *önkényes, felelőségtelen s feltétlen elismerést és békéldolást követelő hatalmi tekintélyt.* Ennek a jövőben meg kell változni. *A tanítónak és a gyermeknek közéleti közelem kell egymáshoz s bensőségebbé, meg-hittebbé kell az érintkezést közömbűk tenni.* Elengedhetetlen előfeltétele ennek természetesen az is, hogy a tanító ne legyen elkeseredett, kiszajtott pária, a ki gyűlöli a sorstól és az életet, a mely erre a legnemesebb hivatásra vetette.

Egyéb külsőségeiben is változni fog az iskola. A mai *fegyelem*, a padban mozdulatlan ülés és az összekulcsolt kar különösen a kisebb gyermekeknél rendkívül fárasztólag hat és kisiny energiájuknak javarészt felemészti. A

379.07

figyelemnek ez a teljes mozdulatlan-
ságban megnyilvánuló módja az új is-
kolánál, mely egyben a munka iskolája
is lesz, teljesen elesik. Csak emlékezte-
tünk a Tolsztoj által Krasznapoljában
létesített iskolára, a melyben ő
maga tanított s a melyről egyik látó-
gató magírta, hogy mindjárt első pil-
lanatra szembeünnő a gyermekek sza-
bad mozgási szabadsága (az egyik
gyermek Tolsztojnak a térdén ült) s a
hol figyelemreméltó szép eredménye-
ket értek el a kicsinyek.

Az iskolai oktatás szervei a nyolc
osztályú kötelező elemi népiskola és
az öt osztályú középiskola lesznek. Az
elemi iskolákban az összes szükséges
ismereteket tanítani fogjuk, természe-
tesen revízió alá vesszük a régi iskola
által adott s legtöbbször tudatosan el-
ferdített, meghamisított anyagot s ta-
lán meg sem kell említeni, hogy isko-
láink nemcsak teljesen ingyenesek lesz-
nek, de ingyen fogják megkapni a ta-
nulók és összes tankönyvet és tan-
szereket. Az oktatás mellett különböző
gyakorlati ügyességeket is el fognak
itt a fiatalok sajátítani. A középiskola
öt évéből három év ismeretgyűjtő és
rendszerező lesz, az utolsó két év fő-
képpen önálló szellemi foglalkozásokra
és próbálkozásokra fog tág teret nyuj-
tani.

A ki nem jár középiskolába, az a szakoktatási intézetekbe kerül. A tanoncképzés megfelelő tanműhelyekben fog történni, párhuzamosan elméleti és gyakorlati oktatással s egy-egy szakmának lehetőleg minden ágát igyekszik majd megismertetni az ifju munkásokkal. A kereskedelmi szakoktatás el fog különülni bank-, közlekedési, biztosítási és áruelosztási szakokra.

Meg kell még emlékeznünk arról is, hogy a régi iskola — a maga módja szerint — csak tanította a gyermeket, de nem védte. Nem volt a gyermekek szociális intézménye s mi ezzé akarjuk tenni. Gondoskodni kívánunk egészségüknek megóvásáról, erkölcsi érzékük fejlesztéséről és higienikus elhelyezkedésükről. Iskola-orvosok és iskolagyámok lesznek minden iskolában. Munkánk közben egy pillanatra sem felejtjük, hogy csakis testben és lélekben harmónikusan fejlődő és céltudatosan nevelődő új emberiség fogja igazán valóra váltani azokat a nagyszerű eszményeket, a melyeket a kommunista társadalom célul maga elé tűzött.

Vörös újság
4/3